Estratègia local de lluita contra l'edatisme envers les persones grans de Sant Vicenç dels Horts

Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts

Maig 2026

Diputació Barcelona

Direcció i finançament

Servei de Cicle de Vida
Gerència de Serveis de Cicle de Vida Diversitat i Comunitat
Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat

Encàrrec

AJUNTAMENT
Sant Vicenç dels Horts

Número expedient PMT
202510023466

Coordinació tècnica
Servei de Cicle de Vida

Realització
Elena Fernández Gamarra
Elena Rovira Pérez

Comissió de seguiment
Inmaculada Moyano Sánchez. Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts
Raquel Fernàndez Madrigal. Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts
Patricia Lepe López. Diputació de Barcelona

Índex

Presentació 6

Suport tècnic del Servei de Cicle de Vida 7

Introducció 8

1. Metodologia .....

1.1. Síntesi de la revisió documental 11
1.2. Grups focals 13
1.2.1. Anàlisi dels grups focals.....14
1.2.2. Demandes explícites de millora social i municipal 20

2. Estratègia local de lluita contra l'edatisme de Sant Vicenç dels Horts 21

2.1. Eixos estratègics i línies d'acció 23
2.2. Taula resum de l'estratègia 35

3. Relació de l'estratègia de lluita contra l'edatisme i els ODS 37

3.1. Fites dels ODS vinculats a l'estratègia 38

4. Governança de l'estratègia.....40

4.1. Marc de governança 40
4.1.1. Seguiment de l'estratègia 40

5. Conclusions 41

Presentació

El Pla d'actuació de mandat de la Diputació de Barcelona concreta el seu compromís institucional en un desenvolupament sostenible i assumeix com a propis els Objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

En aquest sentit, el Servei de Cicle de Vida de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat s'alinea amb l'ODS 10, que preveu reduir la desigualtat entre persones i territoris i afavorir la inclusió a partir de la lluita contra les vulnerabilitats i l'11, que vetlla per aconseguir uns governs locals inclusius, segurs i resilients.

Les ciutats i els pobles són l'escenari de la vida quotidiana on les persones construeixen una vida en comú, comparteixen espais veïnals, estableixen relacions als espais públics, intercanvis comercials, educatius i culturals en entorns de proximitat sempre diversos i complexos.

Els governs locals tenen una doble missió: per un costat, garantir a les persones el ple dret a viure i gaudir de la ciutat, garantint la igualtat d'oportunitats i espais lliures de discriminacions, i per l'altra generar espais oberts on relacionar-se i ser partícips de la vida pública.

Per aquest motiu, el Servei de Cicle de Vida treballa en la promoció i el desenvolupament de polítiques públiques amb una perspectiva de cicle vital, és a dir, amb una mirada integral i centrada en les persones al llarg de totes les etapes de la seva vida. Aquesta visió reconeix que cada moment vital —des de la infància fins a la vellesa— està marcat per canvis físics, emocionals, socials i d'aprenentatge que configuren la trajectòria individual i col·lectiva de cada persona.

Les etapes de la vida no es poden entendre com compartiments aïllats, sinó com un procés continu i interconnectat, on cada experiència i aprenentatge acumulat enriqueix les etapes següents. En aquest marc, l'enfocament de garantia de drets és fonamental per promoure i garantir la dignitat, l'autonomia i la participació activa en la societat. Reconèixer i valorar la seva trajectòria vital és essencial per construir una societat més justa, respectuosa i compromesa amb totes les generacions.

El suport tècnic del Servei de Cicle de Vida

El Servei de Cicle de Vida ofereix suport tècnic als ens locals en el disseny i desenvolupament d'estratègies organitzatives i actuacions vinculades als diferents moments del cicle vital —infància, adolescència, joventut i persones grans—, amb l'objectiu de millorar la planificació, la coordinació i l'impacte de les polítiques locals.

El suport tècnic es defineix com un acompanyament expert i qualificat, basat en el coneixement tècnic, la recerca i l'experiència acumulada en la col·laboració amb els ens locals.

El servei es fonamenta en una metodologia personalitzada i flexible, que s'adapta a les realitats, capacitats i necessitats específiques de cada municipi, per tal de garantir respostes ajustades i sostenibles en el temps. Aquesta proximitat permet impulsar processos de millora contínua, innovació i aprenentatge compartit, orientats a promoure el benestar i la cohesió social al llarg de tot el cicle vital.

En el marc del Catàleg de Serveis 2025, el Servei de Cicle de Vida ha donat suport tècnic a l'Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts mitjançant el recurs **Planificació i projectes en l'àmbit de les persones grans i longevitat**.

Planificació estratègica i projectes en l'àmbit de les persones grans i longevitat

El suport tècnic als ens locals impulsa processos de planificació que permeten analitzar i respondre a les necessitats de les persones grans, millorant l'organització dels serveis amb més coherència, coordinació i eficiència. Aquesta planificació és clau per orientar les polítiques locals davant l'envelliment i garantir recursos adequats, sostenibles i centrats en les persones.

També facilita una visió a llarg termini i el treball transversal entre àrees municipals, reforçant l'enfocament comunitari i de drets. A través de diagnosi participativa i accions compartides, els municipis poden desenvolupar projectes que promoguin l'envelliment actiu, la participació, la inclusió i la igualtat d'oportunitats.

L'objectiu és dotar els ens locals d'eines per adaptar-se als canvis demogràfics, assegurant l'accés equitatiu als recursos i el benestar al llarg de la vida, i afavorint municipis més preparats, inclusius i cuidadors.

Introducció

L'Estratègia local de lluita contra l'edatisme envers les persones grans de Sant Vicenç dels Horts constitueix el marc de referència per orientar l'acció municipal i comunitària en la prevenció i abordatge de la discriminació per raó d'edat, així com en la promoció d'una cultura del bon tracte, el reconeixement i la participació activa de les persones grans al llarg de tot el cicle vital.

Aquest document és el resultat d'un procés previ d'anàlisi i diagnosi, recollit en el Marc Preliminar, que ha permès aprofundir en la comprensió del fenomen de l'edatisme al municipi. A partir de la revisió documental i del treball qualitatiu amb persones grans, s'han identificat les principals manifestacions, causes i impactes de l'edatisme en els àmbits institucional, comunitari, relacional i intrapersonal, així com els reptes i oportunitats del territori.

Sobre aquesta base, l'estratègia defineix una arquitectura estructurada en quatre eixos transformadors —autoedatisme, edatisme interpersonal, edatisme social i edatisme institucional— que permeten intervenir sobre les diferents dimensions del fenomen. Cada eix incorpora objectius i línies d'acció orientades a transformar les pràctiques, els discursos i les relacions que sostenen l'edatisme, promovent un municipi més inclusiu, equitatiu i respectuós amb la diversitat d'edats.

L'enfocament adoptat és transversal i comunitari, i situa les persones grans com a subjectes actius de drets, coneixement i decisió, incorporant la seva veu en el disseny i desplegament de les accions.

L'estratègia s'ha concebut com una eina dinàmica, que articula la intervenció dels diferents agents del territori i que busca generar impacte real en la qualitat de vida de les persones grans. En aquest sentit, cada eix estratègic incorpora indicadors d'impacte que permeten valorar-ne l'eficiència i l'eficàcia en relació amb els objectius plantejats, així com una eina de seguiment dissenyada per facilitar-ne el desplegament, l'avaluació contínua i la presa de decisions. Igualment, s'han incorporat referències als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030, reforçant l'alineació de l'estratègia amb els marcs internacionals de drets, equitat i sostenibilitat.

Amb aquesta estratègia, Sant Vicenç dels Horts fa un pas endavant cap a la construcció d'un model de municipi que reconeix el valor de l'envelliment, combat les desigualtats associades a l'edat i promou relacions basades en el respecte, la dignitat i la corresponsabilitat comunitària.

1. Metodologia

L'elaboració de l'Estratègia local de lluita contra l'edatisme envers les persones grans de Sant Vicenç dels Horts s'ha desenvolupat a partir d'una metodologia participativa, comunitària i orientada a l'acció, dissenyada amb la voluntat de construir una estratègia arrelada a la realitat del territori, coherent amb les polítiques públiques vigents i legitimada pels diferents agents implicats.

L'edatisme és un fenomen complex, transversal i sovint invisibilitzat, que es manifesta en diferents nivells —individual, relacional, social i institucional— i que es troba profundament condicionat pels imaginaris culturals, les pràctiques quotidianes i les estructures organitzatives. Per aquest motiu, el seu abordatge requereix metodologies que permetin anar més enllà de l'anàlisi estrictament tècnica o estadística i incorporin la dimensió experiencial, relacional i comunitària del fenomen.

En aquest sentit, la metodologia emprada combina tècniques quantitatives, qualitatives i participatives, integrant l'anàlisi documental, la participació directa de les persones grans, el contrast amb professionals i agents comunitaris i la cocreació de propostes. Aquesta aproximació metodològica permet no només identificar necessitats i problemàtiques, sinó també detectar actius comunitaris, oportunitats de transformació i línies d'acció viables i compartides.

El procés s'ha estructurat en tres grans fases: anàlisi, cocreació i tancament estratègic:

La **primera fase** es va centrar en la delimitació i comprensió del fenomen de l'edatisme al municipi. Per fer-ho, es va dur a terme una revisió documental de materials tècnics i estratègics ja existents, incloent-hi diagnòstics locals, dades sociodemogràfiques, informes municipals i la Guia local per fer front als maltractaments a les persones grans. Aquesta revisió va permetre contextualitzar la realitat del municipi, identificar tendències i establir una base compartida de coneixement.

Paral·lelament, es van realitzar dos grups focals amb persones grans diferenciats per franges d'edat (de 60 a 75 anys i majors de 75 anys), amb l'objectiu d'explorar com es viu l'envelliment en diferents moments vitals i com es manifesten les experiències d'edatisme en la vida quotidiana. La metodologia qualitativa mitjançant grups focals és especialment adequada en aquest tipus de projectes perquè facilita l'aparició de discursos, emocions, contradiccions i experiències que difícilment emergeixen en metodologies quantitatives. A més, permet identificar formes subtils i normalitzades d'edatisme que sovint no són reconegudes com a tals per les mateixes persones que

les viuen.

La **segona fase** es va orientar a la cocreació de l'estratègia. Es va desenvolupar un taller participatiu amb persones grans, professionals municipals, entitats i agents comunitaris, amb la finalitat de contrastar els resultats preliminars, prioritzar necessitats i construir col·lectivament les línies estratègiques i propostes d'acció. Aquesta metodologia de treball col·laboratiu respon a la necessitat de generar estratègies compartides i sostenibles, promovent la corresponsabilitat i l'apropiació comunitària del projecte. En aquest procés, també es van recopilar i analitzar experiències i bones pràctiques que poguessin servir d'inspiració o referència per al desplegament de les accions al municipi.

Un element central de la metodologia ha estat la constitució d'un grup motor de seguiment del projecte, format per agents vinculats al municipi. Aquest espai ha tingut la funció d'acompanyar, validar i donar coherència al procés, afavorint la coordinació entre serveis, la participació dels diferents actors i l'alineació de l'estratègia amb les necessitats i dinàmiques del territori. La incorporació d'aquest tipus d'espais de governança participativa és especialment rellevant en estratègies comunitàries, ja que facilita la transversalitat, el seguiment i la sostenibilitat de les accions en el temps.

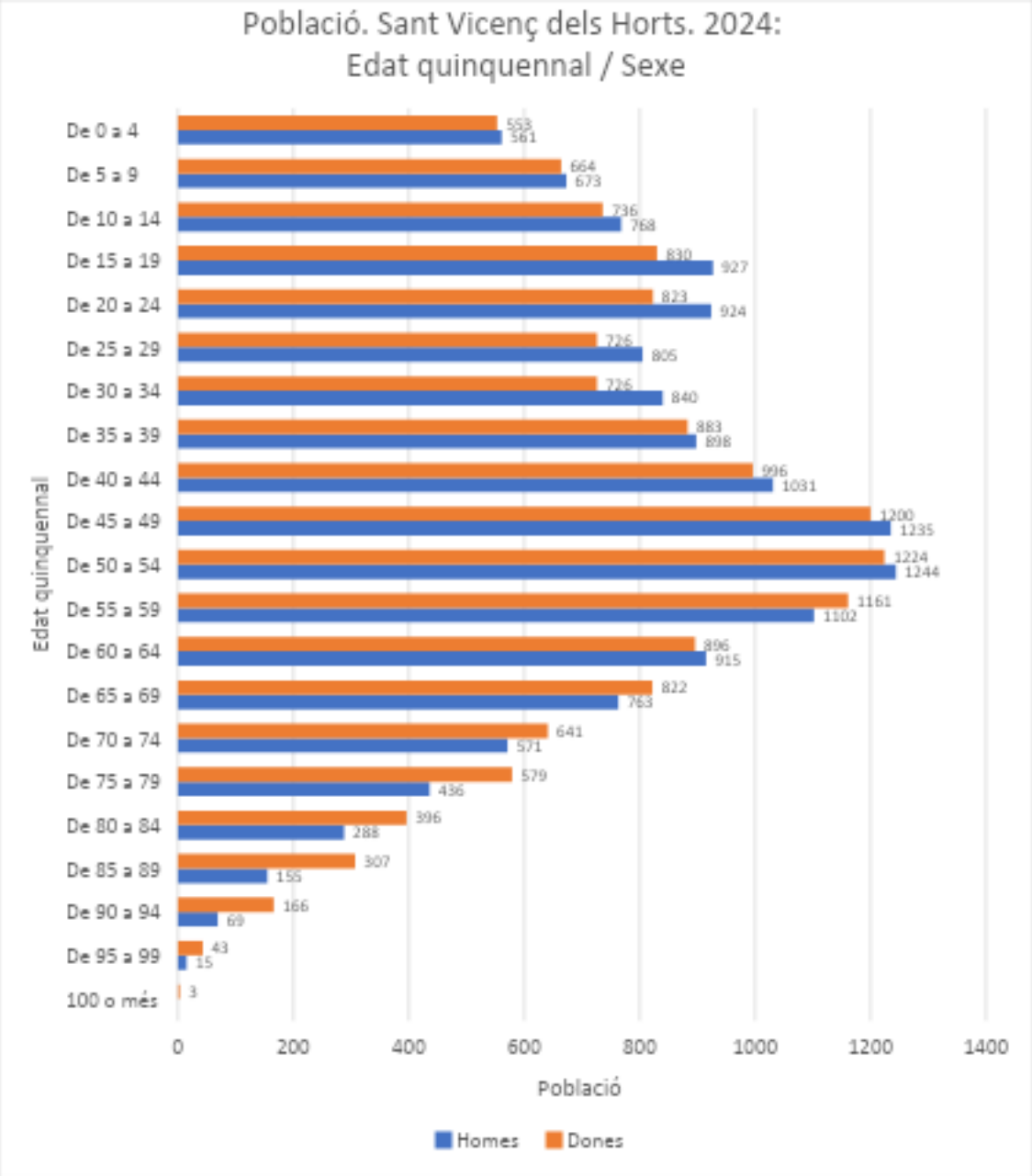
Finalment, la **tercera fase** s'ha orientat a la validació i concreció del document final de l'estratègia, incloent-hi la definició dels eixos estratègics, objectius operatius, línies d'acció, indicadors d'impacte i eines de seguiment. Aquest enfocament permet que l'estratègia no es limiti a una declaració d'intencions, sinó que esdevingui una eina operativa, avaluable i adaptable al llarg del seu desplegament.

En conjunt, la metodologia emprada ha permès construir una estratègia integral, participada i contextualitzada, basada tant en l'evidència com en l'experiència de les persones i agents implicats. Això reforça la legitimitat del document i afavoreix que les accions proposades responguin de manera realista i transformadora als reptes que planteja l'edatisme al municipi.

1.1 Síntesi de la revisió documental

1.1.1 Estructura demogràfica

A partir de les dades de població de 2024 de l'IDESCAT, Sant Vicenç dels Horts compta amb una població total de **28.595 habitants**.

Elaboració pròpia. Font: Idescat, a partir del Cens de població anual de l'INE.

L'estructura per edats mostra una concentració rellevant en les franges adultes i un pes creixent de la població gran:

- **Persones de 65 anys i més:** 5.254 persones
  → **: 18,4 % de la població total**

- **Persones de 80 anys i més (sobreenvelliment):** 1.442 persones
  → **5,0 % de la població total**

Aquestes xifres situen el municipi en un escenari d'**envelliment avançat**, amb un volum significatiu de persones grans i una presència notable de població molt gran.

A més, s'observa una clara **feminització de la vellesa**, especialment a partir dels 75 anys, que s'accentua de manera molt marcada en les franges de 85 anys i més.

Fent una mirada a mitjà termini, les cohorts actuals de **50 a 64 anys** (4.742 persones) representen un volum molt important de població que, en un horitzó de **10 a 15 anys**, **passarà a engruixir de manera significativa el grup de persones grans**.

Aquesta transició anticipa un **increment sostingut de la població de 65 a 79 anys**, amb perfils diversos, més actius i amb expectatives de participació social, autonomia i drets, degut als avanços tecnològics i mèdics i a la democratització de les oportunitats de desenvolupament personal. També s'anticipa un creixement progressiu del **sobreenvelliment**, ja que les cohorts que actualment tenen entre 65 i 74 anys es desplaçaran cap a franges d'edat més avançades.

Des d'una perspectiva prospectiva, el sobreenvelliment no ha de ser llegit només com un repte assistencial, sinó com un fenomen que exigeix **respostes integrals i comunitàries,** preventives que promoguin els drets de les persones grans, com l'estratègia que està en elaboració

1.1.2 Informes territorials

L'Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts ha lliurat els següents estudis:

- Informe de resultats d'indicadors de Salut de Sant Vicenç dels Horts, 2024.
- Guia local per fer front als maltractaments a les persones grans a Sant Vicenç dels Horts

En relació a l'***Informe de Salut 2024***, cal destacar per al present informe, que:

- Com és tendència general, l'envelliment de la població va en alça i es feminitza: 2,2 dones per cada home en la franja d'edat de més de 85 anys
- El 18% de la població de Sant Vicenç dels Horts té més de 65 anys

L'informe destaca, dins l'àmbit de l'envelliment, diversos aspectes alineats amb els objectius d'inclusió i drets de les persones grans, entre els quals:

- La prevenció de la solitud no desitjada, amb especial atenció a les dones grans, atesa la feminització de la població.
- La planificació urbanística accessible i adaptada, orientada a apropar i facilitar l'accés de les persones grans als espais comunitaris, socials i culturals, així com als serveis generals, promovent l'autonomia personal i la vida independent.

Per últim, cal remarcar el creixent nombre de casos de manca de salut mental que, tot i que l'informe destaca altres franges d'edat, cal no menystenir aquelles situacions que **alimenten l'edatisme** amb impactes directes sobre la salut de les persones grans:

- Infantilització en consultes,
- Deslegitimació de la paraula,
- Tracte accelerat o paternalista… etc.

L'edatisme té un impacte específic en la salut mental perquè genera sentiments de soledat, inutilitat, pèrdua de control i autoqüestionament, sovint normalitzats socialment. Per exemple, en els grups focals, han pronunciat situacions o comentaris del tipus: "ja no compten amb mi", por a decidir, tristesa nocturna o renúncia a participar per evitar conflictes o humiliacions.

En relació amb la ***Guia per fer front als maltractaments a les persones grans***, és especialment rellevant que el municipi ja disposi d'aquest document, atès que estableix circuits, protocols i accions específiques per abordar situacions de maltractament explícit.

Tal com es posarà de manifest en diferents apartats d'aquest informe, la frontera entre l'edatisme i el maltractament és sovint molt fina: l'edatisme pot resultar difícil d'identificar perquè està socialment normalitzat, però el seu abordatge pot permetre detectar situacions que poden derivar, o ja deriven, en formes de maltractament.

En aquest sentit, la Guia per fer front als maltractaments a les persones grans esdevé una font clau de referència per a la derivació de casos i l'activació de respostes ja previstes, permetent que aquestes situacions puguin ser abordades a través de programes i circuits específics ja existents o que està previst posar-los en marxa.

1.2 Grups focals

El **9 de desembre de 2025** es van organitzar dos grups focals de persones grans, de dues hores cadascun, amb un total de **14 participants**.

Els criteris de selecció utilitzats per identificar i convocar els perfils participants als grups de discussió van ser:

- Edat (de 60 a 75 anys; i de + de 75 anys).
- Sexe
- De diferents barris de Sant Vicenç dels Horts

- Persones actives en la vida associativa i cultural de la ciutat; i persones que no.

Grup focal de matí: format per persones sòcies d'entitats del territori o participants del casal de barri.

Hi van participar 7 dones (edats: 62, 85, 90, 84, 77 i 2 sense informació).

Grup focal de tarda: composat per participants facilitats per la treballadora social.

Hi van assistir 6 dones i 1 home (edats: 59, 91, 86, 76, 70, 70, 77 i 79).

Cal tenir en compte:

- La composició de grup comptava amb la diversitat de barriades de San Vicenç dels Horts.
- Malgrat el reduït nombre de participants al voltant dels 60 anys, la seva veu va ser significativa per contemplar un discurs diferenciat.
- Es va trobar a faltar la veu masculina. Estaven convocats i confirmats, però finalment vam tenir poca presència d'homes.
- Tot i tenir un grup dedicat a persones amb vida associativa implicada, va tenir més pes la presència de les usuàries de serveis socials. S'haurà de preveure alguna estratègia per contrarestar-lo al taller participatiu.

1.2.1 Anàlisi dels grups focals

L'abordatge de l'edatisme es va estructurar a partir de quatre àmbits principals que van emergir de manera espontània durant les sessions, d'acord amb les qüestions que les persones grans participants van considerar més rellevants. Els continguts es van organitzar en els següents eixos:

- Identitat i autoimatge del propi envelliment
- Edatisme subtil vs explícit i micro, desqualificacions vs maltractament
- Relacions familiars intergeneracionals de cura i control
- L'autoorganització i els espais comunitaris com a font de salut i reconeixement

Identitat i autoimatge del propi envelliment

En general, i com a primera presa de contacte amb el tema, les participants descriuen amb orgull el seu propi procés d'envelliment: "guerreres", "lluitadores", "actives", "amb empenta", "equilibristes". Coincideixen en apuntar que han tingut trajectòries de vida plena.

També apareix la idea de **la voluntat de seguir fent allò que els agrada o que han descobert de nou:** Moltes participants vinculen el procés d'envellir amb **mantenir les activitats creatives**, especialment les manualitats i la costura, però també fer esport (Aquagym), trobades amb les amigues… etc.

Cal destacar que el propi procés d'**envelliment l'associen amb malalties** que les ha privat de poder fer allò que els agrada. La consciència de l'envelliment s'associa molt més a pèrdues corporals que no pas a aspectes socials. Fet que poden entrar en pensaments intrusius i desdibuixar les línies entre les possibilitats (què puc fer ara amb les condicions que tinc?), els desitjos del què vol fer (voluntat de continuar aprenent o oferint saber):

"Mis piernas ya no dan como antes. Lo que antes era sin pensar, ahora tengo que esforzarme. Aunque me esfuerzo para continuar saliendo. Si no, es fácil quedarme en casa. Noto que si no hago el esfuerzo, me aislo. Y cuando llego a la piscina, agradezco el esfuerzo"

I el que és realment important per aquest treball: **detectar les actituds socials vers les persones grans que les impedeixen "a seguir fent"**:

"Me acerqué a un Casal de Gent Gran y ví que estaban haciendo unos gatos de papel. Pedí el molde, y una señora se me puso a chillar de quién me había creído, que yo no era de ese grupo… Luego me enteré que la señora estaba mal, pero nadie me puso en situación, nadie recondujo la situación. No he vuelto más y no deseo ir más a ningún casal"

Claus per a l'estratègia:

- Cal visibilitzar aquestes narratives d'empoderament i contrarestar el discurs de fragilitat/declivi/envelliment associat a malaltia.
- Trencar imatge de l'envelliment associat a la malaltia.
- Cal incorporar espais perquè les persones grans imparteixin coneixement, no només en siguin receptores.

Edatisme subtil vs explícit i micro, desqualificacions vs maltractament

Les dones no relaten grans discriminacions directes, però sí situacions quotidianes que incomoden, especialment, en boca d'altres persones que han vist. No reconeixen d'haver-les viscut en primera en primera persona.

- Professionals que parlen massa lent, tracte infantilitzat, suposar que "no s'entenen les coses". Però sovint agraeixen que se'ls hi parli amb calma per així entendre-ho millor.
- Ser tractades "amb pressa" o sense prou espai per expressar necessitats, sobretot en l'àmbit sanitari. Però entenen la situació que estan col·lapsats i no es poden entretenir gaire amb cada pacient.
- Comentaris o gestos intrusius sobre el cos o la salut:

  Tinc mala circulació i em surten morats. Em poso màniga llarga, perquè sinó em diuen: "qui t'ha pegat?"

- Menysteniment en entorns formatius:

  "Fuí a una formación y las sillas eran muy incómodas para estar toda la mañana. El profesor me comentó que ir con bastón y cojín a clase era "hacer el ridículo."

També cal subratllar que **les dones no qüestionen si es troben en situacions de micro desqualificació, és més, les tenen "normalitzades"**. Incorporen en la quotidianitat que és normal ser tractades com no entenen, no saben… I sovint es fan ajudar per fills i filles per fer accions que creuen que soles no sabrien, com fer tramitacions al banc, acompanyar-les al metge, presa de decisions concretes, etc.

A banda de l'edatisme, també **es creua la interseccionalitat de gènere**: dones grans que han viscut especialment com a mestresses de casa o, si han treballat, ho verbalitzen com "he ajudat a casa econòmicament". Col·lectiu que les micro desqualificacions les tenen normalitzades i es difícil trencar el pensament quan sempre s'han referenciat com "ser menys que els altres".

També podem recollir la veu de "les dones porten els pantalons a casa", i actuen just al contrari: acaben la frase del que pretén explicar el marit; s'avancen al que necessiten; descriuen el que han de pensar i sentir…

Les situacions d'edatisme les situen en casos flagrants de maltractament que han vist o sentit a altres persones. Emergeixen **narracions explícites d'abús o discriminació**. Expliquen un cas que coneixen:

"Vivia amb la neta, ja que la seva filla la va abandonar. Sempre han tingut una relació difícil, però ara, que la pobra dona no pot moure's de casa, no li dona de menjar saludable, no la cuida, no avisa a ningú si està malalta… Ho hem denunciat a la policia"

"Fa uns mesos, vaig patir una situació d'indefensió total al banc. Vaig utilitzar el caixer automàtic i, no sé per què, no em van sortir els diners. Vaig comentar-lo als banquers. Em van qüestionar que m'hagués passat i que els diners ja els tenia. Vaig perdre els diners. A més de la culpabilització, la negació del problema i el tracte infantilitzador que vaig rebre, em van etzibar: Vostè està malament del cap."

Claus per a l'estratègia:

- Treballar la **sensibilització en professionals** i població general sobre microagressions i edatisme no explícit.
- Integrar la mirada salut+comunitat, **reforçar suport emocional** i xarxes de cura.
- **Campanyes de comunicació** perquè comerços, entitats bancàries i serveis públics disposin de criteris clars de bon tracte a les persones grans.
- **Donar a conèixer la "Guia contra el maltractament vers les persones grans".**
- Diferenciar casos flagrants de maltractament de l'edatisme subtil o micro desqualificacions.

Relacions familiars intergeneracionals de cura i control

En aquest apartat, apareix la tensió entre **autonomia i sobreprotecció.**

Les mares grans noten que **se les qüestiona més**, que els fills i filles "fan un gra massa" o exageren riscos.

En canvi, **quan parlen en rol de filla** que cuida de les mares o pares (les seves o les que han vist d'altres) aquestes se senten o les descriuen com a "marionetes": es queixen de la càrrega, la responsabilitat i la pèrdua de llibertat.

"Mi amiga me comenta que ve a su hijo que no tiene vida ayudándola"

Aquest també pot ser un dels punts de l'individualisme creixent de les nostres societats, on no volen càrregues, però també no volen perdre el vincle com han estat educades i han dedicat a la cura dels seus.

Les participants identifiquen que el pitjor edatisme sovint no és institucional sinó a dins de les famílies. Posen exemples de control excessiu de la vida dels pares i mares grans, dependència econòmica, fins i tot de negligències o maltractaments en l'àmbit familiar. Aquests comentaris no els posen en boca pròpia, sinó que ho han vist d'altres persones.

Claus per a l'estratègica:

- *Treballar l'edatisme dins les relacions familiars i el **dret a decidir** de les persones grans.*
- ***Programes de suport familiar, campanyes de sensibilització i circuits de detecció de maltractaments**, com els protocols descrits a la Guia per combatre els maltractaments.*

L'autoorganització i els espais comunitaris com a font de salut i reconeixement

Seguint amb alguns apunts abans abordats, també **participar en organitzacions socials d'ajuda**, les fa sentir útils i actives i que les permet a ser independents dels fills. S'explicita que les **activitats en grup i trobades entre iguals**, que "les hi donen vida". Són espais on poden explicar vivències sense ser jutjades.

Ens trobem amb la paradoxa que dones de més de 80 anys, descriuen que les persones grans són a les que ajuden, elles no s'hi troben de grans.

Reivindiquen la necessitat que els casals i espais municipals s'adaptin a la diversitat d'interessos i perfils de la gent gran.

Actualment, **s'entreveu una crítica a casals i organitzacions sense afany de lucre amb dinàmiques rígides, presidencialismes o manca de renovació**. També la rigidesa per accedir a espais on hi ha protocols poc clars municipals. Es detecta un volum de persones grans que no se senten atretes pel que ofereixen aquestes organitzacions.

La comunitat professional de la gerontologia posa l'èmfasi en el canvi de paradigma de l'envelliment, que influeix en els reptes als quals ens enfrontem per fer que la societat respongui a les noves demandes de les persones grans. La recerca apunta a les noves generacions de persones grans, l'anomenada generació *baby boomer*, com una generació més preparada, amb necessitats i demandes clarament diferents de les de les persones grans actuals.

El perfil de les persones grans està canviant, fet que fa necessari modificar l'enfocament. Cal tenir present que existeix una gran variabilitat interindividual, ja que agrupem dins el col·lectiu de persones grans edats compreses entre els 65 i els 100 anys. Això implica que les necessitats, en funció del moment vital, l'estat de salut, la situació econòmica, entre d'altres factors, siguin molt diverses, de manera que no es tracta d'un col·lectiu homogeni, sinó altament heterogeni.

Des del nostre parer, cada vegada més, les persones que entren en l'etapa de ser considerades "persones grans" seran persones més formades, que han desenvolupat una trajectòria professional i han ocupat espais especialitzats, amb una experiència

contrastada. Per aquest motiu, caldrà tenir en compte espais d'interès més enllà dels casals tradicionals, que permetin cobrir noves necessitats i continuar "fent", promovent el talent que poden aportar, o bé "aprendre" allò que els interessa i els importa, que desitgen conèixer o que els omple de vida.

Els espais entre iguals, han d'existir, però **també cal abordar un millor accés de les persones grans en espais on conviuen amb altres persones de diferents edats**.

Es detecta alguna veu on destaca els projectes que fan de l'alumnat de l'escola primària, secundària o formació professional en residències o espais sociosanitaris.

Clau per a l'estratègia:

- Repensar casals i serveis com a espais flexibles, coprotagonitzats i codissenyats amb les persones grans.
- Oferir un mapa d'espais on poden interaccionar amb altres col·lectius i de forma intergeneracional per continuar fent el que una desitja, lliure de prejudicis.
- Fomentar espais segurs, inclusius i que valorin la diversitat de perfils i cultures.

1.2.2 Demandes explícites de millora social i municipal

En aquest apartat, es recull les demandes i propostes que han sorgit en els dos grups focals per millorar el tracte i el reconeixement de la gent gran al municipi. Algunes propostes no són directament per a l'estratègia contra l'edatisme a la ciutat, però ajuden:

- Més mitjans municipals per acompanyaments puntuals (anar a comprar, passejar, etc.).
- Activitats significatives, variades i intergeneracionals.
- Accés gratuït o bonificat a la piscina terapèutica (especialment per recuperació i mobilitat).
- Espais de transmissió d'experiències ("que ells ens expliquin la seva vida", "organitzar xerrades fetes per gent gran").
- Més espais de trobada i continuïtat dels grups ("m'agradaria que es fes més sovint aquests tipus d'espais").
- Repetida queixa sobre el ritme i la manca de temps en algunes consultes mèdiques.
- Reclamen espai de comunicació, confiança i que el professional no parteixi d'estereotips d'incapacitat.
- Campanyes de sensibilització i visibilització del col·lectiu.
- Una "borsa de soledat" per connectar voluntariat amb persones aïllades.
- Les participants que viuen més amunt denuncien manca de busos en caps de setmana i horaris insuficients, cosa que genera aïllament.
- El transport condiciona totalment la participació.

Claus per a l'estratègia:

- **Formació en edatisme** i comunicació per a personal sanitari, administratiu i d'atenció directa.
- Incorporar la **mobilitat** com a catalitzador en la lluita contra l'edatisme.
- Generar **projectes coprotagonitzats** on la gent gran tingui un rol actiu i reconegut.

2. Estratègia local de lluita contra l'edatisme de Sant Vicenç dels Horts

El procés participatiu desenvolupat –grups focals i taller de cocreació amb agents municipals, entitats i ciutadania– ha permès identificar un conjunt d'accions concretes i, alhora, ordenar-les sota una arquitectura estratègica clara.

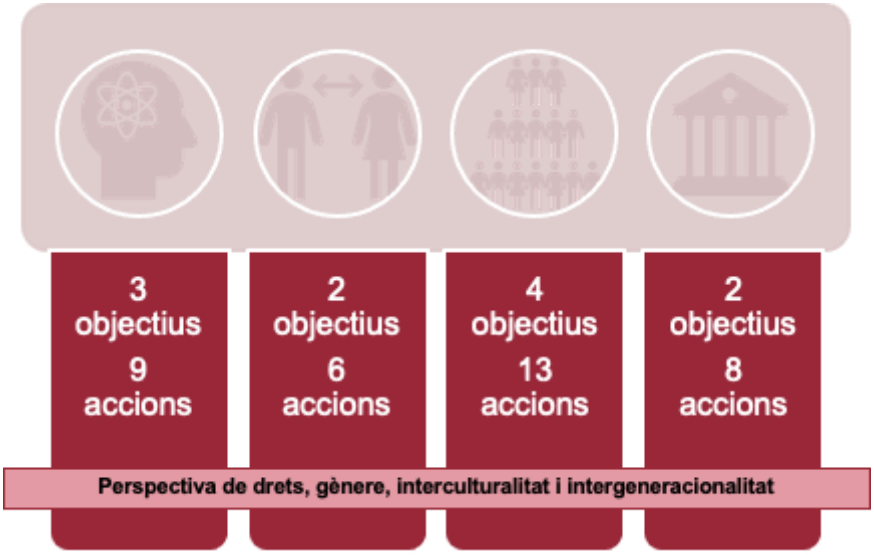
L'estratègia s'estructura en quatre eixos transformadors, que aborden l'edatisme des de diferents nivells d'incidència: autoedatisme, edatisme interpersonal, edatisme social, i edatisme institucional. Aquests eixos es despleguen mitjançant línies prioritàries d'acció, seleccionades segons criteris d'impacte transformador, viabilitat municipal i capacitat de replicabilitat i escalabilitat.

De manera transversal, totes les actuacions incorporaran les perspectives següents:

- intergeneracionalitat i convivència entre generacions,
- sexualitat, afectivitat i diversitat sexual,
- pobresa i gènere,
- interculturalitat i diversitat d'origen

Els quatre eixos definits es concreten en un total d'11 objectius operatius, que s'articulen mitjançant 36 accions específiques. Aquest conjunt permet traduir les línies estratègiques en actuacions pràctiques i coherents, orientades a donar resposta als reptes identificats.

Així mateix, cada eix incorpora un sistema d'indicadors de qualitat i d'impacte que permeten valorar l'eficàcia de cada acció en relació amb els objectius de l'estratègia.

Paral·lelament, s'ha dissenyat una eina de seguiment que facilita el monitoratge continu del desplegament, afavorint la presa de decisions informada i l'ajustament de les accions al llarg del procés d'implementació. Té en compte un llistat d'indicadors de qualitat i d'impacte per fer-ne avaluació i un calendari a curt, mitjà i llarg termini, des d'ara a al 2030. També inclou si cada acció és nova per crear o que ja està en funcionament i sobre quin àrea o departament cal liderar-la. Aquesta eina en format Excel s'ajunta a part del present informe.

D'altra banda, en l'eina de seguiment s'han incorporat els Objectius de Desenvolupament Sostenible Agenda 2030 (ODS) que corresponen en cada acció descrita. També estan especificats en aquesta eina de seguiment.

2.1 Eixos estratègics i línies d'acció

EIX 1. DIGNITAT I IDENTITAT

Lluita contra l'autoedatisme (o l'edatisme autoinfligit)

Aquest eix se centra en prevenir i combatre l'autoedatisme, és a dir, les creences, discursos i limitacions interioritzades que moltes persones grans assumeixen sobre si mateixes com a resultat dels estereotips socials vinculats a l'edat. L'objectiu és reforçar l'autoestima, promoure una autoimatge positiva, identificar discursos autolimitadors i garantir el reconeixement dels drets, capacitats i projectes de vida de les persones grans.

→ 3 objectius operatius

→ 9 línies d'acció

Objectiu operatiu 1.1. Reforçar l'autoestima i l'autopercepció positiva

Promoure una mirada empoderadora sobre el propi procés vital, posant en valor trajectòries, capacitats i potencialitats més enllà dels imaginaris de declivi o dependència.

Línies d'acció

1.1.1 Tallers de consciència crítica sobre estereotips interioritzats
Espais participatius per identificar i qüestionar creences negatives sobre la vellesa assumides com a normals.

Indicador de resultat: Nombre de tallers realitzats i nombre de participants.
Indicador d'impacte: Grau de satisfacció de l'experiència

- *% de participants que modifiquen la seva autopercepció i identifiquen estereotips interioritzats després del taller (avaluació qualitativa pre/post)*

1.1.2 Espais de narrativa autobiogràfica en clau d'empoderament
Activitats orientades a reconèixer i posar en valor la pròpia trajectòria vital, experiència i capacitat de contribució.

Indicador de resultat: Nombre de participants que expressen una millora en el seu empoderament (enquesta).
Indicador d'impacte: Grau de satisfacció de l'experiència

- *% de participants que declaren sentir-se més empoderades per prendre decisions sobre la seva vida*

Objectiu operatiu 1.2. Identificar i reduir discursos d'autoestigmatització

Detectar expressions quotidianes d'autolimitació i generar eines per substituir-les per relats de drets, autonomia i possibilitat.

Línies d'acció

1.2.1 Dinàmiques grupals d'anàlisi del llenguatge i expressions quotidianes edatistes

Treball col·lectiu per reconèixer frases, actituds o imaginaris que reforcen l'autoedatisme.

Indicador de resultat: Llistat d'expressions edatistes detectades i alternatives proposades pels grups.
Indicador d'impacte: Capacitat de les persones per identificar i rebutjar micro-edatismes

- *% de participants que afirmen haver modificat el seu llenguatge quotidià després de l'experiència*

1.2.2 "Tenim drets" (en primera persona): campanya d'informació, sensibilització i difusió

Acció comunicativa perquè les persones grans identifiquin situacions d'edatisme i reforcin la consciència de drets.

Indicador de resultat: Nombre de persones grans que han rebut la informació o participat en els actes de campanya.
Indicador d'impacte: Capacitat de les persones per identificar i rebutjar micro-edatismes

- *% de persones grans enquestades que declaren conèixer millor els seus drets després de la campanya*

1.2.3 Crear materials didàctics per detectar creences autolimitadores

Recursos pedagògics per facilitar la identificació de discursos interioritzats que limiten autonomia i participació.

Indicador de resultat: Nombre de materials (díptics, qüestionaris) distribuïts i nombre de respostes rebudes.
Indicador d'impacte: Nombre de trucades/respostes en els contactes que hi figuren als díptics, als tallers.

- *% de persones que utilitzen els materials i declaren haver identificat creences autolimitadores pròpies*

Objectiu operatiu 1.3. Promoure el reconeixement de capacitats, drets i projectes de vida propis

Garantir que les persones grans siguin reconegudes com a subjectes actius amb capacitat de decidir, aprendre, aportar i redefinir projectes vitals.

Línies d'acció

1.3.1 Sessions informatives sobre drets i autonomia
Espais per donar a conèixer drets vinculats a la presa de decisions, autonomia personal i qualitat de vida.

Indicador de resultat: Nombre de sessions informatives realitzades.
Indicador d'impacte: Canvi en la auto-percepció de les persones grans de ser "receptors de serveis" a aportadors de coneixement"

- *% de participants que han exercit algun dret o han realitzat algun tràmit relacionat amb la seva autonomia després de la sessió*

1.3.2 Programes de mentoria o intercanvi de coneixements
Iniciatives que afavoreixin la transmissió d'experiència i sabers, reforçant el valor social de les persones grans.

Indicador de resultat: Nombre de parelles de mentoratge o intercanvis de coneixement consolidats.
Indicador d'impacte: Canvi en la auto-percepció de les persones grans de ser "receptors de serveis" a aportadors de coneixement"

- *% de participants que declaren haver millorat la seva autoestima o sentiment de competència*

1.3.3 "Mantenir il·lusions": programa d'orientació vital i projecte de vida
Acompanyament en processos de transició vital (jubilació, dol, canvis de salut) per redefinir objectius i motivacions.

Indicador de resultat: Nombre de persones en processos de transició (jubilació, dol) ateses pel servei.
Indicador d'impacte: Canvi en la auto-percepció de les persones grans de ser "receptors de serveis" a aportadors de coneixement"

- *% de persones ateses que defineixen un nou projecte vital o reprenen activitats significatives*

1.3.4 Creació d'un servei per abordar la bretxa digital
Recurs específic per reduir desigualtats tecnològiques i reforçar autonomia, accés i participació en la vida quotidiana.

Indicador de resultat: Nombre d'usuaris del servei i nombre de tràmits/consultes resoltes amb autonomia.
Indicador d'impacte: Canvi en la auto-percepció de les persones grans de ser "receptors de serveis" a aportadors de coneixement"

- *% d'usuaris que aconsegueixen realitzar autònomament tràmits digitals bàsics*

EIX 2. ENTORN PROPER I RESPECTUÓS

Lluita contra l'edatisme interpersonal

Aquest eix se centra en l'edatisme que es produeix en l'àmbit més proper de la persona gran, especialment en les relacions familiars, de cura, amistat o convivència quotidiana. Aborda aquelles actituds, pràctiques o dinàmiques que, sovint des d'una aparent voluntat de protecció, poden derivar en sobreprotecció, infantilització, control excessiu, substitució en la presa de decisions o negligència. L'objectiu és incorporar dispositius de suport, orientació i prevenció en l'entorn cuidador per promoure relacions basades en el respecte, l'autonomia, el bon tracte i el reconeixement de drets.

→ 2 objectius operatius

→ 6 línies d'acció

Objectiu operatiu 2.1. Sensibilitzar famílies, professionals i comunitat

Dotar les persones cuidadores, familiars i professionals de recursos per identificar i prevenir pràctiques edatistes en les relacions de proximitat, promovent models de cura respectuosos amb l'autonomia i la dignitat.

Línies d'acció

2.1.1 Programes de suport i orientació familiar
Dispositius específics per acompanyar famílies i persones cuidadores en la prevenció de situacions de sobreprotecció, control o negligència.

Indicador de resultat: Nombre de famílies que han rebut orientació sobre prevenció de sobreprotecció.
Indicador d'impacte: Reducció de les conductes de sobreprotecció dins l'entorn domèstic

- *% de famílies que identifiquen i/o modifiquen conductes de sobreprotecció després de la intervenció*

2.1.2 Tallers per a famílies, professionals i entitats de suport a les cures
Espais formatius per incorporar la perspectiva antiedatista, de drets i de bon tracte en les pràctiques de cura quotidianes.

Indicador de resultat: Nombre de tallers i diversitat d'entitats de cura participants.
Indicador d'impacte: Reducció de les conductes de sobreprotecció dins l'entorn domèstic

- *% de participants que declaren haver incorporat eines de comunicació respectuosa en el seu dia a dia*

2.1.3 Guies pràctiques de comunicació respectuosa per a l'entorn cuidador
Eines pedagògiques per afavorir una comunicació basada en l'escolta, el respecte a la voluntat pròpia i la no infantilització.

Indicador de resultat: Nombre de guies distribuïdes en l'entorn cuidador i familiar.
Indicador d'impacte: Reducció de les conductes de sobreprotecció dins l'entorn domèstic

- *% de persones cuidadores que declaren haver millorat la comunicació amb la persona cuidada*

Objectiu operatiu 2.2. Fomentar relacions basades en la inclusió i el respecte

Generar recursos específics que permetin identificar situacions de risc, prevenir dinàmiques de vulneració i reforçar la qualitat relacional dins l'entorn cuidador (familiar, veïnal, comunitari).

Línies d'acció

2.2.1 Dispositius comunitaris per prevenir la soledat (xarxes de suport socioafectiu)

Reconeixement dels mecanismes d'acompanyament que es donen en les comunitats de forma natural i altruista i dotar-los d'orientació per identificar pràctiques quotidianes que poden vulnerar drets o limitar l'autonomia.

Indicador de resultat: Nombre de persones grans vinculades a noves xarxes de suport socioafectiu.
Indicador d'impacte: Augment de la incorporació de noves persones voluntàries a projectes o accions puntuals

- *% de persones participants que redueixen el seu sentiment de soledat no volguda (escala pre/post)*

2.2.2 Espais de traspàs d'experiència i habilitats (mentoria digital, oficis, etc.)
Programes d'intercanvi de coneixement que reforcen l'empoderament de les persones grans i afavoreixen relacions recíproques.

Indicador de resultat: Nombre d'activitats d'aprenentatge mutu realitzades.
Indicador d'impacte: Augment de la incorporació de noves persones voluntàries a projectes o accions puntuals

- *% de participants que declaren sentir-se reconegudes i útils per a la comunitat*

2.2.3 Xarxa d'acompanyament intergeneracional i foment del voluntariat
Estructures de suport basades en la solidaritat intergeneracional, el bon veïnatge i la participació comunitària activa.

Indicador de resultat: Nombre de voluntaris joves i entitats (Càritas, SVH en Xarxa) coordinats.
Indicador d'impacte: Augment de la incorporació de noves persones voluntàries a projectes o accions puntuals

- *% de participants (joves i grans) que estableixen vincles de confiança continuats més enllà del programa*

EIX 3. TRANSFORMAR LA MIRADA SOCIAL

Lluita contra l'edatisme social

Aquest eix aborda l'edatisme com a fenomen social i cultural, present en els imaginaris col·lectius, els discursos públics, les representacions socials i les pràctiques comunitàries que perpetuen visions reduccionistes, estereotipades o discriminatòries sobre la vellesa. Se centra en transformar el relat social sobre les persones grans, promovent una mirada plural, digna i capacitadora que reconegui la seva diversitat, contribució i participació activa en la comunitat. L'objectiu és generar canvis culturals que desnormalitzin l'edatisme, promoguin nous referents socials i consolidin una cultura comunitària basada en el respecte entre generacions.

→ 4 objectius operatius

→ 13 línies d'acció

Objectiu operatiu 3.1. Modificar els imaginaris socials sobre la vellesa

Transformar narratives socials estereotipades o discriminatòries, promovent representacions diverses, respectuoses i ajustades a la realitat plural de les persones grans.

Línies d'acció

3.1.1 Campanyes de comunicació per trencar estereotips i narratives discriminatòries

Accions comunicatives orientades a qüestionar prejudicis socials i promoure noves representacions de la vellesa.

Indicador de resultat: Abast de la campanya (clics a xarxes, visualitzacions, impactes en premsa).
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% de persones enquestades que reconeixen algun estereotip que abans no identificaven*

3.1.2 Accions de sensibilització per reconèixer l'edatisme subtil

Iniciatives pedagògiques per identificar actituds, llenguatges i pràctiques quotidianes sovint normalitzades.

Indicador de resultat: Nombre d'accions realitzades al carrer o en equipaments municipals.
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% de participants que identifiquen correctament exemples d'edatisme subtil després de l'acció*

3.1.3 Visibilització de la diversitat de les persones grans (sexual, cultural, etc.)
Accions específiques per incorporar una mirada inclusiva sobre gènere, origen, orientació sexual i trajectòries diverses.

Indicador de resultat: Nombre d'accions que mostren diversitat (LGTBI, cultural, etc.) en la vellesa.
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% de persones enquestades que declaren tenir una imatge més diversa de les persones grans*

3.1.4 Redefinició del paper dels casals de les persones grans
Revisió dels equipaments i espais de participació perquè responguin a noves necessitats, interessos i perfils generacionals, especialment de cara a les generacions futures.

Indicador de resultat: Nombre de noves activitats o nous perfils d'usuaris (per edat/interessos) als casals.
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% d'usuaris que valoren positivament els nous espais i activitats oferts*

3.1.5 Formació multinivell a entitats, comerços i ciutadania
Programes formatius per estendre la perspectiva antiedatista a tots els àmbits de la vida comunitària.

Indicador de resultat: Nombre de comerços o entitats acreditats com a "espais no edatistes"
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% d'entitats i comerços que declaren haver modificat pràctiques edatistes després de la formació*

3.1.6 Creació col·laborativa d'un codi de tracte respectuós i capacitador
Elaboració participada d'un marc compartit de bones pràctiques socials i comunitàries

Indicador de resultat: Nombre d'agents del territori que s'han adherit formalment al codi.
Indicador d'impacte: Apropiació dels missatges per a un tracte capacitador de les persones grans per part del teixit comercial i d'entitats

- *% d'entitats adherides que implementen mesures concretes per garantir el compliment del codi*

3.1.7 Campanya de tolerància zero envers el tracte edatista en entorns municipals
Impuls d'un posicionament institucional clar davant pràctiques discriminatòries per raó d'edat, en recintes de titularitat municipal.

Indicador de resultat: Nombre d'equipaments municipals que exhibeixen el material de la campanya.
Indicador d'impacte: Apropiació del codi per part del teixit comercial i d'entitats

- *Reducció d'incidents edatistes detectats en equipaments municipals o Identificació de situacions de tracte edatista després de la campanya*

Objectiu operatiu 3.2. Visibilitzar la diversitat i la contribució social de les persones grans

Reconèixer públicament les aportacions, experiències i trajectòries de les persones grans com a actius socials valuosos.

Línies d'acció

3.2.1 Reconeixement de trajectòries de vida: xerrades i exposicions públiques
Espais de visibilització i reconeixement de sabers, experiències i contribucions comunitàries.

Indicador de resultat: Nombre de xerrades o exposicions públiques sobre biografies locals.
Indicador d'impacte: Augment de veus públiques i de participació de persones grans

- *% d'assistents que declaren que l'activitat ha canviat la seva percepció sobre la vellesa*

3.2.2 Veus en primera persona de persones grans en mitjans locals
Promoció de narratives protagonitzades directament per persones grans en canals de comunicació del municipi.

Indicador de resultat: Freqüència de col·laboracions de persones grans en mitjans locals (Ràdio SVH).
Indicador d'impacte: Augment de veus públiques i de participació de persones grans

- *% de persones grans que participen com a veus expertes (no testimonials) en mitjans*

Objectiu operatiu 3.3. Generar debat públic sobre l'edatisme

Situar l'edatisme en l'agenda pública local com una qüestió de drets, cohesió social i justícia intergeneracional.

Línies d'acció

3.3.1 Debats i taules rodones sobre l'edatisme amb metodologia reflexiva
Espais de discussió pública per aprofundir en les múltiples dimensions de l'edatisme.

Indicador de resultat: Nombre de debats públics i assistència de públic de diferents edats.
Indicador d'impacte: Canvis de percepció social sobre la vellesa

- *% d'assistents que declaren haver après a identificar noves formes d'edatisme*

3.3.2 Presentació dels resultats anuals del desplegament de l'estratègia
Mecanismes de transparència, seguiment i rendició de comptes.

Indicador de resultat: Publicació i difusió del document de seguiment anual de l'estratègia.
Indicador d'impacte: Canvis de percepció social sobre la vellesa

- *% de les accions previstes que incorporen millores suggerides o participades per les persones grans*

3.3.3 Publicació d'informes o articles d'opinió sobre l'edatisme
Producció i difusió de coneixement per consolidar el debat social i institucional, dades abstretes dels resultats d'impacte en el desenvolupament de la present estratègia.

Indicador de resultat: Nombre d'articles publicats en la premsa local o revistes especialitzades.
Indicador d'impacte: Canvis de percepció social sobre la vellesa

- *Nombre de rèpliques o debats generats a partir de les publicacions*

Objectiu operatiu 3.4. Reforçar la participació activa i intergeneracional

Promoure espais de trobada, col·laboració i aprenentatge mutu entre generacions com a eina de transformació social.

Línies d'acció

3.4.1 "Juguem plegats": Programa estable d'activitats intergeneracionals
Desplegament d'activitats sostingudes en un marc estructural municipal que fomentin relacions significatives entre persones de diferents edats en àmbits educatius, socials i comunitaris.

Indicador de resultat: Nombre de centres educatius i alumnat implicat en activitats estables.
Indicador d'impacte: Dissolució dels prejudicis mutus i trencament d'estereotips d'edat

- *% de participants (joves i grans) que mantenen relació més enllà de les activitats programades*

EIX 4. TRANSFORMAR L'ATENCIÓ

Lluita contra l'edatisme institucional

Aquest eix se centra en l'edatisme que es produeix en les estructures, procediments, serveis i pràctiques institucionals —especialment centrades a les competències municipals— que, de manera explícita o subtil, poden reproduir discriminacions per raó d'edat. Inclou aquells protocols, criteris, llenguatges o formes d'atenció que pressuposen incapacitat, homogeneïtzen les persones grans o limiten el seu accés equitatiu a drets i serveis. L'objectiu és incorporar una perspectiva antiedatista en l'organització municipal, revisant estructures i pràctiques per garantir una atenció basada en els drets, l'accessibilitat, l'autonomia i el respecte a la diversitat.

→ 2 objectius operatius

→ 8 línies d'acció

Objectiu operatiu 4.1. Incorporar la perspectiva antiedatista en protocols i serveis

Integrar de manera transversal la mirada antiedatista en el funcionament institucional, assegurant que serveis, circuits i professionals actuïn des d'una perspectiva de drets i no discriminació per raó d'edat.

Línies d'acció

4.1.1 Revisió de la comunicació institucional per evitar llenguatges segregadors
Anàlisi i adaptació de materials, canals i missatges municipals per eliminar expressions, imatges o narratives que reforcin estereotips edatistes.

Indicador de resultat: % de canals (web, revistes, xarxes) revisats i adaptats amb llenguatge inclusiu.
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% de persones grans que declaren sentir-se identificades i representades en la comunicació municipal*

4.1.2 Revisió i adaptació de circuits i protocols municipals
Actualització de procediments i mecanismes d'atenció per garantir un tracte inclusiu, respectuós i ajustat a la diversitat de situacions.

Indicador de resultat: Nombre de protocols municipals actualitzats amb la mirada antiedatista.
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% de protocols revisats que incorporen mesures per garantir l'equitat per edat*

4.1.3 Coordinació de programes municipals per incorporar la mirada no edatista
Articulació transversal entre àrees municipals perquè la perspectiva antiedatista impregni polítiques, programes i serveis existents.

Indicador de resultat: Nombre de departaments municipals que han integrat l'estratègia.
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% de programes municipals que incorporen explícitament la perspectiva antiedatista*

4.1.4 Formació específica per a equips professionals (salut, serveis socials, etc.)
Capacitació tècnica per identificar, prevenir i corregir pràctiques institucionals discriminatòries o paternalistes.

Indicador de resultat: % de la plantilla municipal formada en detecció de l'edatisme (per àrees).
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% de professionals que declaren haver modificat la seva pràctica després de la formació*

4.1.5 Creació d'un decàleg de principis i bones pràctiques per al tracte respectuós i capacitador
Definició d'un marc compartit de referència per orientar l'atenció municipal cap a models basats en dignitat, autonomia i el tracte capacitador.

Indicador de resultat: Grau de coneixement i aplicació del decàleg pel personal d'atenció ciutadana.
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% d'usuaris que perceben un tracte més respectuós per part del personal municipal o altres serveis públics*

4.1.6 Suports i adaptació dels serveis digitals per garantir l'accessibilitat
Mesures d'acompanyament i tracte personalitzat per evitar noves formes d'exclusió institucional derivades de la bretxa digital, garantint accés equitatiu als serveis.

Indicador de resultat: Nombre de persones ateses per fer tràmits digitals
Indicador d'impacte: Millorar en la "dignitat percebuda" en la interacció amb l'administració

- *% de persones grans que utilitzen els serveis digitals i els troben accesibles*

Objectiu operatiu 4.2. Revisar criteris d'accés discriminatoris

Detectar i corregir mecanismes institucionals que generin exclusió o desigualtat per l'ús acrític de l'edat cronològica com a criteri de decisió.

Línies d'acció

4.2.1 Revisió de criteris d'accés basats exclusivament en l'edat
Anàlisi de normatives, requisits i condicions d'accés per evitar exclusions automàtiques o segregacions injustificades.

Indicador de resultat: Nombre de tràmits o serveis on s'ha eliminat el límit d'edat com a únic criteri.
Indicador d'impacte: Modificacions i millores per a l'equitat i la inclusió

- *% de serveis on s'han eliminat criteris d'edat com a únic filtre d'accés*

4.2.2 Incorporació d'indicadors d'equitat en els serveis

Desenvolupament d'eines d'avaluació que permetin identificar desigualtats, mesurar impactes i garantir una atenció més justa i inclusiva.

Indicador de resultat: Nombre de nous indicadors d'equitat incorporats al quadre de comandament municipal.
Indicador d'impacte: Modificacions i millores per a l'equitat i la inclusió

- *% de serveis que avaluen periòdicament l'equitat per edat en l'accés i l'ús*

2.2 Taula resum de l'estratègia

Eix Estratègic	Objectiu Operatiu	Codi Acció	Acció
1. Dignitat i identitat (Lluita de l'autoedatisme)	1.1. Reforçar l'autoestima i l'autopercepció positiva	1.1.1	Tallers de consciència crítica sobre estereotips interioritzats.
		1.1.2	Espais de narrativa autobiogràfica en clau d'empoderament.
	1.2. Identificar i reduir discursos d'autoestigmatització	1.2.1	Dinàmiques grupals d'anàlisi de llenguatge i expressions quotidianes edatistes.
		1.2.2	"Tenim drets"(en primera persona): campanya d'informació, sensibilització i difusió.
		1.2.3	Crear materials didàctics per detectar creences autolimitadores.
	1.3. Promoure el reconeixement de capacitats, drets i projectes de vida propis	1.3.1	Sessions informatives sobre drets i autonomia.
		1.3.2	Programes de mentoratge o intercanvi de coneixements.
		1.3.3	"Mantenir il·lusions": programa d'orientació vital i projecte de vida.
		1.3.4	Creació d'un servei per abordar la bretxa digital.
2. Entorn proper respectuós (Lluita de l'edatisme interpersonal)	2.1. Sensibilitzar famílies, professionals i comunitat	2.1.1	Programes de suport i orientació familiar (prevenir sobreprotecció o negligència).
		2.1.2	Tallers per a famílies, professionals i entitats de suport a les cures.
		2.1.3	Guies pràctiques de comunicació respectuosa per a l'entorn cuidador.
	2.2. Fomentar relacions basades en la inclusió i el respecte	2.2.1	Dispositius comunitaris per prevenir la soledat (xarxes de suport socioafectiu).
		2.2.2	Espais de traspàs d'experiència i habilitats (mentoria digital, oficis).
		2.2.3	Xarxa d'acompanyament intergeneracional i foment del voluntariat.
3. Transformar la mirada social	3.1. Modificar els imaginaris socials sobre la vellesa	3.1.1	Campanyes de comunicació per trencar estereotips i narratives discriminatòries.
		3.1.2	Accions de sensibilització per reconèixer l'edatisme subtil.
		3.1.3	Visibilització de la diversitat de les persones grans (sexual, cultural, etc.).

Eix Estratègic	Objectiu Operatiu	Codi Acció	Acció
(Lluita de l'edatisme social)		3.1.4	Redefinició del paper dels casals de les persones grans.
		3.1.5	Formació multinivell a entitats, comerços i ciutadania.
		3.1.6	Creació col·laborativa d'un codi de tracte respectuós i capacitador.
		3.1.7	Campanya Tolerància "0" pel tracte edatista en entorns municipals.
	3.2. Visibilitzar la diversitat i contribució social	3.2.1	Reconeixement de trajectòries de vida: xerrades i exposicions públiques.
		3.2.2	Veus en primera persona de persones grans en mitjans locals.
	3.3. Generar debat públic sobre l'edatisme	3.3.1	Debats i taules rodones sobre l'edatisme amb metodologia reflexiva.
		3.3.2	Presentació dels resultats anuals del desplegament de l'estratègia.
		3.3.3	Publicació d'informes o articles d'opinió sobre l'edatisme.
	3.4. Reforçar la participació activa i intergeneracional	3.4.1	"Juguem plegats": Programa estable d'activitats intergeneracionals.
4. Transformar l'atenció (Lluita de l'edatisme institucional)	4.1. Incorporar la perspectiva antiedatista en protocols i serveis	4.1.1	Revisió de la comunicació institucional per evitar llenguatges segregadors.
		4.1.2	Revisió i adaptació de circuits i protocols municipals.
		4.1.3	Coordinació de programes municipals per incorporar la mirada no edatista.
		4.1.4	Formació específica per a equips professionals (salut, serveis socials, etc.).
		4.1.5	Creació d'un decàleg de principis i bones pràctiques per al tracte respectuós.
		4.1.6	Suports i adaptació dels serveis digitals per garantir l'accessibilitat.
	4.2. Revisar criteris d'accés discriminatoris	4.2.1	Revisió de criteris d'accés basats exclusivament en l'edat.
		4.2.2	Incorporació d'indicadors d'equitat en els serveis.

3. Relació de l'estratègia de lluita contra l'edatisme i els ODS

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), impulsats per les Nacions Unides, constitueixen el full de ruta global per avançar cap a un futur més sostenible, equitatiu i inclusiu. Aquests objectius estan interrelacionats i aborden els principals reptes globals amb la voluntat de no deixar ningú enrere.

En aquest marc, l'Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts aposta per alinear les seves polítiques municipals amb els ODS, garantint que les seves estratègies i programes s'inscriguin en aquest referent internacional. Amb aquesta finalitat, s'ha analitzat la contribució de les accions incloses en l'estratègia de lluita contra l'edatisme en relació amb les fites dels ODS.

L'estratègia local de lluita contra l'edatisme envers les persones grans està alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, específicament amb el 3, 4, 5, 10, 11, 16, 17.

Objectiu 1. Fi de la pobresa
Objectiu 2. Fam zero
Objectiu 3. Salut i benestar
Objectiu 4. Educació de qualitat
Objectiu 5. Igualtat de gènere
Objectiu 6. Aigua neta i sanejament
Objectiu 7. Energia assequible i no contaminant
Objectiu 8. Treball decent i creixement econòmic
Objectiu 9. Indústria, innovació i infraestructura
Objectiu 10. Reducció de les desigualtats
Objectiu 11. Ciutats i comunitats sostenibles
Objectiu 12. Producció i consum responsables
Objectiu 13. Acció pel clima
Objectiu 14. Vida submarina
Objectiu 15. Vida d' ecosistemes terrestres
Objectiu 16. Pau, justícia i institucions sòlides
Objectiu 17. Aliances per assolir els Objectius

3.1 Fites dels ODS vinculats a l'estratègia

Objectiu	Fites vinculades a l'Estratègia
3. Salut i benestar	3.4 Per al 2030, **reduir** en un terç **la mortalitat prematura per malalties no transmissibles mitjançant la prevenció** i el tractament i **promoure la salut mental i el benestar** 3.7 Per al 2030, garantir l' **accés universal als serveis de salut sexual** i reproductiva, inclosos els de planificació de la família, **informació i educació**, i la integració de la salut reproductiva en les estratègies i els programes nacionals 3.8 **Aconseguir la cobertura sanitària universal**, en particular la protecció contra els riscos financers, **l' accés a serveis de salut essencials de qualitat i l' accés a medicaments** i vacunes segurs, eficaços, assequibles i de qualitat per a tothom
4. Educació de qualitat	4.7 D' aquí a 2030, assegurar que tots **els alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible**, entre altres coses mitjançant l' educació per al desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, **els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d' una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural** i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible
5. Igualtat de gènere	5.1 **Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones** i les nenes arreu del món 5.2 **Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones** i les nenes **en els àmbits públic i privat**, incloses la tracta i l' explotació sexual i altres tipus d' explotació 5.5 **Assegurar la participació plena i efectiva de les dones i la igualtat d' oportunitats de lideratge** a tots els nivells decisoris en la vida política, econòmica i pública 5.6b **Millorar l' ús de la tecnologia instrumental, en particular la tecnologia de la informació i les comunicacions, per promoure l' apoderament de les dones** 5.6c **Aprovar i enfortir polítiques** encertades i lleis aplicables per **promoure la igualtat de gènere i l'empoderament de totes les dones** i les nenes a tots els nivells
10. Reducció de les desigualtats	10.2 D' aquí a 2030, **potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o una altra condició**

Objectiu	Fites vinculades a l'Estratègia
	10.3 **Garantir la igualtat d' oportunitats i reduir la desigualtat de resultats, fins i tot eliminant** les lleis**, polítiques i pràctiques discriminatòries i promovent legislacions, polítiques i mesures adequades a aquest respecte**
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.1 D' aquí a 2030, **assegurar l' accés de totes les persones** a habitatges i **serveis bàsics adequats, segurs i assequibles** i millorar els barris marginals 11.2 D' aquí a 2030, **proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tothom** i millorar la seguretat viària, en particular mitjançant l' ampliació del transport públic, **prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat, les dones,** els infants**, les persones amb discapacitat i les persones d' edat** 11.b D'aquí a 2030, **augmentar considerablement el nombre de ciutats i assentaments humans que adopten i implementen polítiques i plans integrats per promoure la inclusió**, l'ús eficient dels recursos, la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació a ell i la resiliència davant els desastres, i desenvolupar i posar en pràctica, en consonància amb el Marc de Sendai per a la Reducció del Risc de Desastres 2015-2030, gestió integral dels riscos de desastre a tots els nivells
16. Pau, justícia i institucions sòlides	16.1 **Reduir significativament totes les formes de violència** i les corresponents taxes de mortalitat arreu del món 16.2 **Posar fi al maltractament, l' explotació i totes les formes de violència** i tortura contra els infants 16.7 **Garantir l' adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que responguin a les necessitats** 16.10b **Promoure i aplicar lleis i polítiques no discriminatòries en favor del desenvolupament sostenible**
17. Aliances per assolir els Objectius	17.14 **Millorar la coherència de les polítiques per al desenvolupament sostenible** 17.17 **Fomentar i promoure la constitució d' aliances eficaces en les esferes pública, publico privada i de la societat civil, aprofitant l' experiència i les estratègies d' obtenció de recursos de les aliances**

4. Governança de l'estratègia

4.1. Marc de governança

El marc de governança defineix com s'organitza el seguiment de l'estratègia, els rols i els processos per garantir una implementació coordinada, coherent i participativa. Inclou tots els agents implicats: serveis municipals, centres de salut, entitats locals i persones grans, amb la finalitat d'articular les dimensions tècnica, comunitària i política.

Es basa en tres principis:

- Participació activa de les persones grans i del teixit comunitari
- Coordinació entre els serveis municipals
- Transparència i millora contínua

El Pla s'organitza en dos espais de govern, amb funcions diferenciades:

Comitè Estratègic Municipal
Òrgan polític que defineix i valida els eixos estratègics, n'aprova els canvis i supervisa els resultats.

Grup Tècnic Municipal de Seguiment
Espai de coordinació entre serveis municipals que impulsa l'execució de l'estratègia, fa el seguiment dels indicadors i proposa millores o ajustos.

Grup de Seguiment Comunitari
Espai de participació format per entitats, professionals i persones grans. Aporta la visió comunitària, fa propostes i contribueix a l'avaluació del Pla.

4.1.1 Seguiment de l'estratègia

L'estratègia local de lluita contra l'edatisme disposarà d'una eina de seguiment en format Excel, que recull els indicadors associats a cada acció, la seva temporalitat i els departaments responsables del desplegament. Aquesta eina es lliurarà com a annex complementari a aquest informe.

5. Conclusions

L'Estratègia local de lluita contra l'edatisme de Sant Vicenç dels Horts sorgeix d'un procés rigorós d'anàlisi, participació i cocreació que ha permès evidenciar que l'edatisme és un fenomen estructural, profundament normalitzat i present en múltiples dimensions de la vida quotidiana: des de les percepcions individuals fins a les relacions familiars, comunitàries i institucionals. La diagnosi desenvolupada ha posat de manifest que moltes situacions d'edatisme continuen invisibilitzades o socialment legitimades, fet que dificulta la seva identificació i perpetua pràctiques que limiten l'autonomia, la participació i el reconeixement de les persones grans.

Alhora, el procés també ha permès identificar el potencial actiu, participatiu i transformador de moltes persones grans del municipi, que reivindiquen el dret a continuar aportant, decidint i participant plenament en la vida comunitària. Aquesta realitat posa de manifest la necessitat de superar visions homogènies i assistencialistes de l'envelliment, avançant cap a models basats en els drets, la dignitat, la diversitat i el reconeixement del valor social de totes les etapes de la vida.

Davant d'aquesta realitat, l'estratègia planteja una resposta integral i transformadora, estructurada en quatre eixos d'intervenció —autoedatisme, edatisme interpersonal, edatisme social i edatisme institucional— que permeten abordar el fenomen des d'una perspectiva sistèmica i transversal. Aquesta arquitectura estratègica facilita actuar simultàniament sobre les creences interioritzades, les relacions de proximitat, els imaginaris col·lectius i les pràctiques organitzatives i institucionals, generant un marc coherent d'acció municipal i comunitària.

Les línies d'acció definides no només responen a les necessitats detectades durant el procés participatiu, sinó que també incorporen una mirada de futur, adaptada als canvis demogràfics, socials i culturals vinculats a l'envelliment de la població. L'estratègia aposta per models comunitaris més inclusius, intergeneracionals i participatius, que situen les persones grans com a agents actius en la construcció del municipi.

Així mateix, un dels elements clau de l'estratègia és la incorporació d'un sistema d'indicadors de qualitat i impacte, així com d'una eina específica de seguiment i monitoratge. Aquest sistema permet avaluar el grau d'implementació de les accions, mesurar-ne l'eficàcia i l'impacte en relació amb els objectius plantejats i detectar oportunitats de millora al llarg del temps. D'aquesta manera, l'estratègia es configura com una eina viva, flexible i revisable, amb capacitat d'adaptar-se a les necessitats emergents i de reforçar progressivament aquelles actuacions amb major capacitat transformadora.

En definitiva, aquesta estratègia representa un compromís institucional i comunitari per avançar cap a un Sant Vicenç dels Horts més inclusiu, respectuós i cohesionat, que desnormalitza l'edatisme i promou relacions basades en la dignitat, l'autonomia i el bon tracte. La seva implementació requerirà la implicació activa dels diferents agents del territori, la consolidació de mecanismes de coordinació i seguiment, i la continuïtat d'espais de treball compartit que garanteixin la sostenibilitat i l'impacte real de les accions en la qualitat de vida de les persones grans del municipi.

Diputació Barcelona

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis de Cicle de Vida, Diversitat i Comunitat
Servei de Cicle de Vida
Recinte Mundet – Edifici Serradell Trabal
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona
Tel. 934 022 556 – Fax 934 022 714
s.ciclevida@diba.cat www.diba.cat